

SMĚRNICE ČBK
O ANIMÁTORSKÝCH
KURZECH MLÁDEŽE

VYDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE
PRAHA 2017
(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

Východisko

Pro rozvoj a budoucnost církve i pro její misijní poslání jsou klíčoví kvalitně a celistvě formovaní mladí lidé. Naléhavá a trvalá potřeba celistvé formace¹ mladých lidí k praktickému životu z víry, službě a aktivnímu životu v církvi i společnosti apeluje na pastorační mládeže, k jejímuž poslání patří zodpovědně rozvíjet v mladém člověku citlivost pro Boží volání. Jednou z reakcí na tuto výzvu jsou formačně-vzdělávací kurzy pro animátory mládeže, které v mnoha diecézích probíhají již více jak 25 let. Obdobné kurzy mladým lidem nabízejí rovněž některá hnutí a řehole (např. formace salesiánských animátorů).

Animátorský kurz

Animátorské kurzy patří ke stěžejním nástrojům pastorace mládeže v ČR. Každá diecéze má mnohaletou zkušenost s jejich realizací. Formy a metody kurzů se dynamicky rozvíjejí tak, aby co nejlépe reflektovaly aktuální situaci a potřeby mladých lidí a vedly animátory k osvojení postojů, znalostí a dovedností potřebných k naplnění jejich poslání mezi vrstevníky, zejména ve farnostech. Vzhledem ke specifickým podmínkám každé diecéze se současná podoba kurzů někdy značně liší.

Ukazuje se, že při dnešní mobilitě mládeže, která překračuje hranice diecézí, je žádoucí, aby všechny formačně-vzdělávací kurzy pro animátory mládeže měly společný základ, a bylo tak zřejmé, ke kterým postojům, dovednostem a znalostem byl absolvent kurzu veden, aby si je osvojil nezávisle na tom, v jaké diecézi ho absolvoval.

Členové Sekce pro mládež ČBK proto společně vypracovali tento dokument, který na obecné rovině obsahově a metodologicky sjednocuje animátorské kurzy v české a moravské církevní provin-

¹ Termínem formace v této směrnici souhrnně označujeme proces výchovy a vzdělávání ve všech oblastech lidské bytosti.

ci. Záměrem dokumentu není kurzy unifikovat ani popřít kreativitu a specifika té které diecéze, ale reflektovat a zhodnotit dlouholeté zkušenosti s animátorskými kurzy, formulovat nezbytné postoje, znalosti a dovednosti jejich absolventů, popsat specifické metody kurzů a určit jejich základní obsah. Lze chovat naději, že tento dokument napomůže k prohloubení spolupráce a ke zkvalitnění přípravy aktivních mladých lidí na službu v církvi.

Animátor

V obecné rovině je animátor křesťan, který se ve svém životě setkal s Ježíšem, rozhodl se pro cestu víry a nasměroval svůj život podle evangelia. Je člověkem své doby, který se snaží odpovědně žít svoji vírou a v ní růst. Což v praxi znamená, že usiluje o osobní vztah s Ježíšem, čerpá ze svátostí, žije v naslouchání Božímu slovu a ve službě svým bližním. Zakotven ve společenství církve tento život dále sděluje. Po vzoru Jana Křtitele je tím, kdo může ukázat na Krista, protože ho sám poznal. Není sám cílem, nepřipoutává druhé k sobě, ale ukazuje cestu, a tak umožňuje druhým setkání s Pánem. Vnáší do každé činnosti, situace či prostředí Ducha Božího, a tím „vdechuje život“ a uvádí do pohybu. Stává se pro ostatní příkladem, který čitelným a autentickým způsobem ukazuje na křesťanský způsob života a motivuje druhé, aby se snažili ve svém životě o totéž. K výše popsanému stylu života animátor vědomě směřuje.

V užším slova smyslu je služba animátora vztahována ke společenství mládeže, kde má animátor nezastupitelnou roli. Z lásky ke Kristu a mladým lidem se podle svých dispozic snaží být kvasem, ukazatelem a zároveň průvodcem, moderátorem, iniciátorem, tím, kdo uvádí věci do pohybu. Přijímá na sebe úkol spojovat, být tvůrcem pokoje, zárukou jednoty se společenstvím církve a jejími pastýři (slouží ve spojení s místním knězem a A/DCM) a hlasem svých vrstevníků. Animátorská služba nespočívá v přejímání vedoucích rolí nebo ve vůdcovských či manažerských dovednostech, ale především se zaměřuje na rozvíjení druhých lidí a sjednocování.

Animátorskou službu je třeba chápat také v širším slova smyslu, kdy se nejedná o časově omezenou roli, ale o životní styl. II. Vatikánský koncil zdůraznil odpovědnost laiků za apoštolát a zvláště mladé lidi vyzval k odvaze, aby se stali bezprostředními apoštolů mladých ve svém okolí (srov. Dekret o apoštolátu laiků 5-6,12). Mládí je vhodnou dobou pro objevení této odpovědnosti. Pokud se to podaří, jedná se o významný přínos nejen pro několik málo let dospívání a mládí, ale pro celý život jedince v jeho životním povolání, jeho rolích a angažovanosti ve společenství církve, potažmo ve společnosti.

Mladým lidem je třeba pomoci takový celoživotní postoj odpovědnosti za šíření radostné zvěsti nastartovat, následně je doprovázet, podporovat a vybavovat skrze nabídku kvalitní formace a solidního vzdělání. Proto je nezbytné poskytnout mladým lidem potřebnou výbavu, která spočívá v osvojení si a rozvíjení zdravých zásad duchovního života, v osobní zkušenosti se životem ve společenství, v získání přiměřených znalostí a praktických dovedností. Žádoucí je také nabídnout jim duchovní doprovázení pro jejich osobní život a supervizi pro jejich službu.

Cíl kurzu

Základním cílem je vést ke svatosti, vychovávat k aktivnímu laickému životu a spolupráci v církvi. Znamená to připravovat a průběžně doprovázet mladé lidi a zprostředkovávat jim kvalitní a celistvou formaci zakotvenou ve víře, přiměřené vzdělání v oblasti nauky církve a oborů důležitých pro práci s dětmi a mládeží, v neposlední řadě také ochotu a motivaci k aktivnímu životu a službě v církvi i ve společnosti. Dílčím cílem je mimo jiné doprovázet každého jedince k osobnímu setkání s Kristem a rozhodnutí se pro něho, pomáhat mladým objevit vlastní důstojnost, své hřivny, motivovat k přijetí zodpovědnosti za svůj život, k plnohodnotnému prožívání své víry a zodpovědné volbě životního povolání.

Cílová skupina

- Kurz je určen pro mladého člověka ve věku 16-25 let, pokřtěného katolíka, který má ochotu a chuť dělat něco pro druhé a zároveň také pracovat na sobě a nechat se v tomto procesu doprovázet.
- Primární podmínkou nejsou přirozené předpoklady k vedení společenství či práci s mládeží, podstatný je zájem o formaci a službu.
- Vzhledem k charakteru kurzu a jeho zaměření je důležité, aby byl účastník psychicky zdravý.

Průběh kurzu

Délka, forma a místo

- Kurz trvá minimálně dva roky, ev. tři roky; vzhledem k důrazu na vytváření vztahů ve společenství probíhá kurz pouze prezenční formou, a to celkem v 8 a více víkendových setkáních během školního roku (od pátku do neděle).
- Je velmi doporučením hodné, aby byl cyklus setkávání během školního roku doplněn několikadenním prázdninovým soustředěním.
- Víkendová setkání by se měla alespoň zčásti odehrávat v A/DCŽM, které neposkytuje pouze technické zázemí, ale je místem, kde se stálý tým spolu se všemi příchozími trvale snaží vytvářet společenství s Kristem uprostřed. Právě Ježíšova přítomnost, zakoušená ve společenství, tvoří důležitý formační prvek kurzu.

Organizační a programové zajištění

- Organizace a programové zajištění je jednou z priorit A/DCM a je věcí úzké spolupráce týmu A/DCM a A/DCŽM.
- Každý kurz má na starost jeden kvalifikovaný a zkušený pracovník A/DCM pod vedením zodpovědného kněze, ostatní ve spolupráci s ním zajišťují program a s tím související služby a úkoly.

Společně se vzájemně informují o průběhu, konzultují jednotlivé programy, řeší aktuální problémy, hledají specifické metody pro jednotlivé skupiny.

- Pokud to umožňuje situace A/DCM, je vhodné, aby se na kurzech přiměřeně podíleli všichni pracovníci A/DCM včetně zodpovědného kněze, a tak byli ti, kteří jsou biskupem pověřeni službou mládeži v diecézi, v osobním kontaktu se všemi účastníky, což je výhodou pro zastupitelnost i další navazující práci v diecézi.
- Každý kurz má svého doprovázejícího kněze, který se účastní všech víkendů i soustředění, modlí se za účastníky, je k dispozici pro svátostnou službu a duchovní doprovázení, je lektorem některých témat, vede duchovní obnovu, aktivně se účastní zážitkových aktivit. Tvoří nedílnou součást realizačního týmu, pro který je zároveň oporou. Doprovázejícím knězem by měl být někdo z kněží z A/DCM či A/DCŽM nebo – není-li to možné – jiný vhodný kněz na tuto službu dostatečně připravený.
- Tematické přednášky zajišťují kvalifikovaní a prověření lektori – doprovázející kněz, kvalifikovaní pracovníci A/DCM a A/DCŽM a externisté.
- Je vhodné, aby byl vytvořen tým externích spolupracovníků (nejlépe vybraní absolventi předchozích kurzů), kteří mohou sloužit jako asistenti např. při prázdninových soustředěních nebo jako „koučové“ v rámci kurzu.²
- Služba kouče je na místě především v případě, kdy je v kurzu přihlášeno větší množství účastníků a je dobré, aby se některé části programu odehrávaly v malých skupinkách. Příležitosti k osobnějším kontaktům na jedné straně a k prožívání širšího společenství na straně druhé mají být citlivě vyvážené a nesmí si být navzájem překážkou! Zodpovědný kněz za A/DCM zodpo-

² Koučem je zde míněn o něco zkušenější vrstevník, který přispívá účastníkům kurzu k rozvoji tím, že je jim k dispozici, má čas na rozhovory s nimi, pomocí otázek je podněcuje a napomáhá jim v plnění zadaných úkolů a uskutečnění jejich osobních rozhodnutí.

vídá za vhodný výběr, pečlivou přípravu a průběžné doprovázení těchto spolupracovníků.

Přihlašování

- Každý zájemce by měl podat písemnou přihlášku, kde kromě osobních údajů připojí také stručné vyjádření své motivace pro účast v kurzu.
- Je vhodné, aby součástí přihlášky bylo také doporučení kněze farnosti, ze které zájemce pochází. Jedná se o důležitý výchovný moment, kdy si zájemce lépe uvědomí sounáležitost s farním společenstvím, důležitost jednoty s knězem a zodpovědnost za svá rozhodnutí. Nezřídka je to první krok k navázání komunikace a spolupráce s knězem. V odůvodněných případech je možné, aby zájemce požádal o doporučení jiného kněze, např. kaplana pro mládež nebo ředitele A/DCM či A/DCŽM.

Účast

- Vzhledem k charakteru kurzu je podstatnou účast na každém setkání od začátku až do konce kurzu. Tato důslednost je součástí výchovy k zodpovědnosti v plánování času a určení si priorit.
- Pokud nastanou vážné překážky v účasti, je účastník povinen se řádně, formou stanovenou A/DCM, předem omluvit.
- Ve výjimečných případech, kdy dojde k větší omluvené a odůvodněné absenci (např. zdravotní důvody) ať má účastník možnost si po dohodě s vedoucím kurzu účast doplnit formou stanovenou A/DCM. Je vhodné, aby prokázal osvojení si probíraných témat např. napsáním testu a splnil domluvenou praxi – např. ve farnosti či v A/DCŽM.
- V případě neomluvené neúčasti se jedná o hrubé porušení pravidel a vedoucí kurzu má na základě konsensu A/DCM právo účastníka vyloučit.
- Tyto skutečnosti je třeba jasně vyjádřit v pravidlech kurzu a každého účastníka s nimi na začátku seznámit.

Podmínky absolvování

- Úspěšné absolvování kurzu vyžaduje poctivý a zodpovědný přístup účastníka k programu a k nabízeným podnětům, snahu o aktivní zapojení a splněnou docházku.
- Vzhledem k akcentu na vzdělání v oblasti křesťanského života, teologie a teoretického kontextu práce s mládeží a služby v církvi musí účastník prokázat základní znalosti formou závěrečných zkoušek. Konkrétní forma je ponechána na rozhodnutí A/DCM, doporučuje se např. závěrečný znalostní test, případně ústní zkouška.
- Do praxe má směřovat vytvoření a realizace konkrétního pastoračního projektu – ať už v průběhu kurzu, nebo na závěr. Každý účastník by měl v rámci kurzu zpracovat a realizovat konkrétní pastorační projekt odpovídající jeho schopnostem a možnostem. Je vhodné, aby reagoval na reálné potřeby konkrétní farnosti či děkanátu/vikariátu. Je přípustné, aby projekt byl společnou prací několika účastníků kurzu. Všechny fáze projektu jsou konzultovány s určeným/i členem/členy realizačního týmu kurzu.

Zakončení

- Každý účastník, který splnil všechny podmínky, dostane osvědčení o absolvování kurzu. Osvědčení má mít formu úředního dokumentu – nejlépe hlavičkový papír biskupství, podpis biskupa a číslo jednacích.
- Předání má proběhnout oficiálně, slavnostní formou např. v závěru mše svaté na zakončení kurzu. Je vhodné, aby hlavním celebrantem bohoslužby a tím, kdo předá osvědčení, byl diecézní biskup, případně jím pověřený člen vedení diecéze (např. generální či biskupský vikář). Je to také vhodná příležitost pro zpětnou vazbu a komunikaci mezi mladými a biskupem, např. při následné diskusi.
- Doporučuje se, aby absolventi na tuto bohoslužbu pozvali své rodiče, sourozence a přátele.

Obsah kurzu

Vzhledem k cílům jsou v kurzu zahrnuty tři základní oblasti:

1. Výchova

Na první místo klade kurz celistvou lidskou a duchovní formaci člověka. Nelze oddělovat jedno od druhého, nebo jedno upřednostňovat na úkor druhého. Jedná se o permanentní proces růstu a zrání týkající se celého člověka. Musí tedy zahrnovat nejen duchovní rozměr člověka, ale také jeho racionální, emocionální, fyzickou i sociální stránku. Podstatným se zde jeví živé společenství jako bezpečné a kvalitní formační prostředí, ve kterém díky působení Boží milosti mohou jednotliví členové růst ve víře, ve vztahu k Bohu, ve vztahu k lidem, ve vztahu k sobě samým, ve svém lidství, v ctnostech, ve výchově vůle. K tomu se uplatňuje široké spektrum metod a forem podle reálných potřeb jednotlivců a skupiny.

2. Vzdělání

Pro osobní život i dobrou aktivní službu je třeba zvládnout a osvojit si v přiměřeném rozsahu znalosti v oblasti víry, nauky církve, pastorační praxe, nauky o společenství, práce s dětmi a mládeží, základů pedagogiky a psychologie.

Účastníci do kurzu často přicházejí s velmi rozdílnou úrovní již dosažených znalostí, což je nutné dobře reflektovat při tvorbě programu a volbě vhodných forem. Tento úkol klade velké nároky na toho, kdo bude účastníky do témat uvádět – také zde je na místě zodpovědný a pečlivý výběr.

3. Praktické dovednosti

Zaměření na aktivní službu vyžaduje řadu praktických dovedností. Proto je věnován prostor pro teoretické i praktické osvojení si sociálních, komunikačních a pedagogických dovedností, metodik práce s dětmi a mládeží, práce se skupinou a v neposlední řadě také mediální výchově.

Formační cíle a kroky k naplnění formace srdce animátora

Formační cíle animátorských kurzů a kroky k naplnění formace srdce animátora jsou podrobně rozvedeny v přílohách, které jsou nedílnou součástí směrnice.

Formační cíle jsou rozděleny do dvou kategorií:

- a) závazné (označené podtržením) – na základě shody Sekce pro mládež ČBK mají být obsaženy v každém kurzu, protože jsou považovány za minimum,
- b) doporučené – další inspirativní cíle, které zařazuje jednotlivé A/DCM dle vhodnosti a potřeb skupiny.

Specifické metody

Formace skrze život ve společenství

Vytváření živého společenství samotnými účastníky je základní metodou kurzu. Dobré společenství je božsko-lidskou skutečností, kde se lidé snaží žít ve vzájemné lásce a neustálé Ježíšově přítomnosti. Živení Božím slovem, eucharistií a modlitbou vytvářejí sobě navzájem bezpečné prostředí k růstu ve vztahu s Bohem a s lidmi, lidského i duchovního zrání a zakoušejí tajemnou přítomnost Ježíše, který je motivuje a dává jim sílu k plodnému životu. Skrze sdílení života s Bohem a osobní svědectví si pomáhají na společné cestě za Kristem a ve snaze hlásat evangelium.

Nejedná se o teoreticko-technický nácvik „jak zorganizovat společenství“, ale o skutečný praktický život, který je nad všechnu teorii. Toto unikátní formační prostředí kurzu nabízí především styl života v A/DCŽM.

Pedagogika svatosti

Základem všech programů ať je perspektiva svatosti. Mezi prvky pedagogiky svatosti patří modlitba, společné slavení eucharistie, svátost smíření, prožívání neděle jako dne Páně, naslouchání Boží-

mu slovu, vztah s Pannou Marií a svatými, úsilí o vzájemnou lásku a evangelizace. To vše ve spolupráci s Boží milostí, která má v celém procesu prvenství.

Zkušenost prokázala, že je vhodné každý den kurzu zahájit slovem na den – evangelním úryvkem, který je účastníkům předkládán jako výzva k uskutečňování během dne, a končit chvílí, ve které se mladí vracejí k danému slovu při večerním sdílení.

Duchovní doprovázení

Duchovní doprovázení v životě křesťana je důležitým darem Božím, a přitom ho není snadné nalézt. Úkolem kurzu je pomoci mladému člověku nejen pochopit jeho smysl a potřebnost, ale také nabídnout možnost této služby ať už přímo ze strany doprovázejícího kněze, nebo zprostředkovat vhodné tipy na jiné kněze eventuálně na vyzrálé osoby zasvěceného života nebo kvalitně formované laiky.

Prožitek

Pro utváření vztahu s Bohem a s lidmi, pro výchovu volných procesů a růst v ctnostech je nesmírně důležitý prožitek. Ne prožitek zprostředkovaný, ale vlastní, osobní, bezprostřední zkušenost. Nesmí se jednat o vytváření zážitků kvůli pouhému efektu, tím méně o manipulaci. Doporučuje se s moudrostí a umírněností využívat vhodné formy zážitkové pedagogiky jako prostředku k dosažení formačně-vzdělávacích cílů. S tím nutně souvisí dobrá a promyšlená příprava s přihlédnutím k fyzické, psychické i duchovní bezpečnosti účastníků. Ku prospěchu je jistě vyváženost míry osobního a společného prožitku.

Prostředí a styl života A/DCŽM, kde se kurzy většinou konají, nabízí již tím, že jsou účastníci zapojeni do běžných prací (úklid, mytí nádobí, příprava pokrmů, úklid zahrady, příprava programů) a jsou motivováni k vytváření vztahů vzájemné lásky, zcela přirozený a hluboký výchovný zážitek.

Praxe

Praktické zapojení, konkrétní služba a angažovanost je jak nezbytným formačním prvkem, tak také výmluvným osvědčením o „ovoci“ formačního procesu. Účastníci kurzu jsou motivováni a podporováni ke konkrétní službě (dle svých možností a schopností) v prostředí, kde žijí, ve světě mládeže, ve farnosti, v rámci diecézních aktivit, a to jak průběžně, během celého kurzu, tak v rámci tzv. pastoračního projektu, který je jednou z podmínek absolvování.

Kolokvium

Dalším vhodným formačním prvkem je řízený osobní rozhovor účastníka kurzu s jeho vedoucím nebo s doprovázejícím knězem či některým dalším členem realizačního týmu. Takový rozhovor vedený v prostředí důvěry může sloužit jako specifický prostředek k povzbuzení, nasměrování, formulování silných i slabých momentů týkajících se osobního prožívání, společenství či farnosti, jako oboustranná zpětná vazba, ale především jako konkrétně podaná ruka na společné cestě.

Domácí příprava

Pro kontinuitu formačně-vzdělávacího procesu a zároveň jako motivační prvek je dobré zařadit domácí přípravu, která může jak rozvíjet a upevňovat již získané dovednosti, tak uvádět do nových. Musí však být přiměřená a důsledně zhodnocená v rámci společného programu.

Setkání s biskupem

Mladí animátoři jsou spolupracovníky biskupa. Proto je důležité, aby se s ním během kurzu setkali a to co nejvíce osobně. Doporučuje se, aby biskupové mladé lidi na kurzu animátorů občas navštívili.

Přílohy

Přílohy jsou nedílnou součástí směrnice.

Příloha 1 Obecné zásady tvorby programu jednotlivých víkendů animátorských kurzů

Příloha 2 Přehled formačních cílů animátorských kurzů

Příloha 3 Formace srdce animátora – kroky k jejímu naplnění

Závěr

Směrnice je závazná pro diecézní kurzy animátorů od školního roku 2017/2018 s přihlédnutím k možnostem a specifikům jednotlivých diecézí.

Text směrnice České biskupské konference o animátorských kurzech včetně příloh schválilo 109. plenární zasedání ČBK, konané ve dnech 25. – 26. dubna 2017.

Obecné zásady tvorby programu jednotlivých víkendů animátorských kurzů

Při vytváření programu jednotlivých víkendů je třeba vycházet ze základní metody kurzu, kterou je vytváření živého společenství jako formačního prostředí i nástroje. To určuje podstatné prvky, které by měly být v každém víkendu obsaženy, i když třeba pokaždé s jiným důrazem a rozdílnou časovou dotací.

Je třeba mít na paměti nutnost aktivního zapojení účastníků, kteří nemají být konzumenty, ale spolutvůrci. To se může projevit také možností rozhodnout se společně o naplnění a podobě některé části programu.

Jedním z předpokladů úspěchu je kvalitní předem pečlivě připravený program. Na jedné straně ať jsou využity dosavadní zkušenosti, znalost skupiny, plán a zásady kurzu, ale ať jsou organizátoři zároveň připraveni reagovat na případné aktuální situace vyžadující změnu. Pozor na rutinu! Každý víkend je svým způsobem originální a nedá se tedy pouze „kopírovat“.

Pro harmonii a zároveň dynamičnost je vhodné zařadit do pevného (povinného) společného programu také části, kdy si každý účastník může vybrat z přiměřené alternativní nabídky (např. příprava jídla, vycházka s růžencem nebo sport či diskusní skupinka).

Týmová příprava

Každý víkend je důležité dopředu kvalitně připravit. Proto je třeba, aby se členové týmu, který ho zajišťuje, včetně doprovázejícího kněze, zavčas sešli. Během víkendu je užitečné každý den uspořádat krátkou poradou. Po víkendu je důležité opět se setkat a společně zhodnotit. Součástí je i hodnocení od účastníků, které by mělo zahrnovat nejen program, ale i sebereflexi.

Podstatné části (řazený abecedně):

Duchovní rozhovory a svátost smíření

Pro tento nezbytný formační nástroj je potřeba najít v programu prostor jak přímo vyhrazený (např. kající bohoslužba, určený čas v siestě apod.), tak umožnit také spontaneitu (v rámci přestávky, přípravy na mši nebo osobního volna). U svátosti smíření platí pravidlo, že o ni lze požádat kdykoliv, v nutném případě i během jiného programu.

Přítomní kněží ať jsou k dispozici ke slavení svátosti smíření nebo k duchovním rozhovorům. Z toho mimo jiné vyplývá, že by měli být přítomní, „volní“ pro tuto službu, nezavalení jinými, s kurzem nesouvisejícími činnostmi. Ačkoliv se tato nabídka může zdát samozřejmá, je potřeba ji účastníkům vždy znovu zopakovat jako připomenutí, výzvu i ujištění.

Hra

Jako jedna ze základních lidských činností může být zařazena jako nástroj motivace, aktivizace, doplnění, upevnění či ověření znalostí a dovedností nebo např. jako forma odpočinku. Sama hra není cílem, proto musí být ve službě celkové skladbě programu a dobru účastníků.

Katecheze

Každý víkend by měl v souladu s tematickým plánem obsahovat solidní a dobře připravenou katechezi, která má doprovázet účastníka v jeho životě, zrání a má pomáhat na jeho osobní cestě víry. Z povahy věci tento úkol spadá primárně na kněze, ať už doprovázejícího nebo ředitele centra nebo kněze externistu. Je příhodné, aby dle možností využil vhodné formy a metody katecheze.

Modlitba

Patří jak k pravidelnému rytmu dne (začátek a konec dne, před jídlem a po jídle, Anděl Páně), tak k plánovaným i aktuálně výjimečným situacím (např. nabídka procházky s růžencem v siestě nebo reakce na aktuální dění ve světě, v rodině účastníka). Svě místo ať má modlitba společná i osobní. Je dobré prostřídat různé způsoby modlitby, aby účastníci měli možnost seznámit se s nimi v praxi. Měli by se zapojovat jak do průběhu, tak postupně do přípravy a vedení modlitby.

Sdílení života

Je nezbytné vytvořit vhodný prostor pro sdílení života s Bohem, a to nejen v osobních rozhovorech, ale také při setkání celé skupiny. Jde o velmi intenzivní chvíle, které ze života vyrůstají a zároveň ho posilují. Jde o jeden ze způsobů vytváření společenství majetku. Nutno podotknout, že nejde o ledajaké popovídání nebo vyprávění, ale skutečné vydávání svědectví o Božím působení v životě. Tomu je potřeba se samozřejmě učit. Záleží na kvalitě vytvořených vztahů, vzájemné důvěry a vhodné motivace. Může být zařazeno v kterékoliv části programu, např. jako reakce na katechezi nebo ohlédnutí se za dnem, víkendem, ve spojení s dobrou motivační aktivitou může být zařazeno také jako intenzivní vstup do víkendu.

Slavení eucharistie

Setkání s Ježíšem v eucharistii je středem celé formace, a tedy i pevným bodem každého dne programu. Pokud to není možné v příjezdový den (vzhledem k dopravním možnostem účastníků a času na program), doporučuje se zařadit mši svatou před oficiálním zahájením alespoň jako nabídku pro ty, kteří se mohou dopravit dříve. Především ze strany organizačního týmu by mělo být poznat, že mše svatá není „doplňek“, ale velmi stěžejní součást života osobního i společného. Je zde také prostor pro dobrou liturgickou výchovu (včetně hudby).

Slovo na den

Konkrétním nástrojem pro život podle Božího slova je tzv. slovo na den, tedy úryvek z Bible, který si na počátku každého dne bere společenství jako jednotící inspiraci pro život, dílčí cíl a výzvu k jeho uskutečňování během celého dne. K úplnosti patří také následná reflexe na konci dne.

Společná práce

Je stejně důležitá, jako ostatní body programu. Ať už se jedná o činnost provozní, jako je příprava společného stolování, mytí nádobí, úklid domu, příprava prostoru pro program, tak cílená jednorázová činnost, jako je hrabání listí, odmetání sněhu, úklid kostela apod. Je velmi vhodné, aby se dle možností do společné práce aktivně zapojili i organizátoři, nejen pro dobrý příklad, ale také pro společný prožitek.

Tematické přednášky

Jsou zařazeny v souladu s tematickým plánem kurzu. Jejich forma, zařazení a časová dotace by měla odpovídat požadavkům plánu (podle typu), potřebám skupiny, technickým možnostem centra a aktuálním okolnostem. Vhodné kreativité v provedení se meze nekladou, ale musí zůstat v roli prostředku nikoli cíle.

Volno a odpočinek

Vzhledem k přirozenosti člověka patří plánované volno do programu jako jeho rovnocenná část. V první řadě slouží k odpočinku a zajištění základní sebeobsluhy. Může být ale také šancí učit se v jinak organizovaném programu dobře a kreativně naložit s časem neorganizovaným

Dobrym výchovným momentem a výrazem harmonie života je dobrý řád dne, ke kterému patří i dostatečný prostor pro spánek

a s ním související jasně stanovená večerka a budíček. Je na organizátorech, aby s láskou a důsledností vedli k jejich dodržování.

Příloha 2

Přehled formačních cílů animátorských kurzů

V této příloze je uveden soubor cílů, ke kterým kurz směřuje.

Pro přehlednost jsou seskupeny do pěti oblastí.

Podtrženy jsou závazné cíle, které mají být obsaženy v každém kurzu jako minimum.

Oblast formace	Tematická oblast	Kurz by měl pomoci účastníkovi:
SRDCE ANIMÁTORA (čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat)	BŮH - JAKÝ JE?	<ul style="list-style-type: none"> prohloubit svoji víru v Boha, který je <u>trojjediný a nahlédnout důsledky, které má tato skutečnost pro jeho osobní život i křesťanské pojetí člověka, mezilidských vztahů a světa,</u> odhalit, jaké bývají falešné představy o Bohu, zda se ho nějaká týká, jak k ní přišel a jak se jí může zbavit.
	BŮH OTEC, KTERÝ MILUJE A ODPOUŠTÍ	<ul style="list-style-type: none"> <u>přijmout Boha jako Otce, který jej bezpodmínečně miluje, jako svého syna/ dceru,</u> prožívat jako Boží dítě jistotu odpuštění (namísto sebeobviňování apod.).
	BŮH SYN, KTERÝ ZACHRAŇUJE A VLÁDNE	<ul style="list-style-type: none"> <u>uvědomit si, že je Ježíšem osobně milován a že s ním může mít osobní vztah,</u> <u>začít se učit žít s Ježíšem (modlitba, společenství církve, Písmo, láska k druhým lidem...),</u>

SRDCE ANIMÁTORA

(čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat)

LITURGIE A EUCHARISTIE	<ul style="list-style-type: none"> • najít pozitivní vztah k liturgii a eucharistii skrze porozumění tomu, jak liturgické dění vyjadřuje dynamiku jeho spásy a přijímat je jako výjimečné příležitosti setkání s živým Kristem, • naučit se aktivně zapojovat do liturgie a přijmout různé služby, • porozumět vybrané symbolice v liturgii a moci se tak s ní vnitřně identifikovat.
MODLITBA	<ul style="list-style-type: none"> • najít/prohloubit pozitivní vztah k modlitbě, • získat návyk pravidelné modlitby pramenící ze vztahu s Bohem, • umět se modlit vlastními slovy a nebát se modlit ve společenství nahlas, • objevit pestrost modlitebních forem v církvi a dalších možnostech jak se setkávat s Bohem.
BŮH DUCH SVATÝ, KTERÝ POSILUJE A USCHOPŇUJE	<ul style="list-style-type: none"> • poznat Ducha Svatého jako toho, který ho ve křtu a biřmování proměnil v dítě Boží, • uvědomit si, že Duch Svatý uschopňuje k životu dle evangelia, k životu v lásce k druhým, • poznat Ducha Svatého, který je dárce jednoty, • uvědomit si, že Duch Svatý dává zvláště ve svátosti biřmování každému své dary ke službě a k hlásání evangelia, • začít vnímat důležitost modlitby k Duchu Svatému.
	<ul style="list-style-type: none"> • vnímat skutečnost, že Ježíš je přítomen různými způsoby: v církvi, ve svátostech, v Písmu, ve společenství, v bolesti, v bližních..., • přijmout, že Ježíš je ten, kdo jej vysvobodil a vysvobozuje z hříchu a nabízí mu život věčný, • snažit se, aby Ježíš ovlivňoval celý jeho život.

SRDCE ANIMÁTORA

(čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat)

ZLO A HŘÍCH	<ul style="list-style-type: none"> • být konfrontován (nejen racionálně – „akademicky“, ale bytostně) s problematikou smyslu bolesti a utrpení v životě, • nahlédnout zlo metafyzické (jako důsledek prvotního hříchu), tj. oddělení od Boha, a prožití skutečnosti, že z něj lidi zachraňuje JK svým křížem,
MARIA, SVATÍ A ANDEĚLÉ	<ul style="list-style-type: none"> • poznat Marii jako vzor církve, protože dala světu Krista, • vnímat Marii jako vzor pro svůj život, protože dosáhla velikosti vírou, která se projevila tím, že uskutečňovala vůli Boží se svým životem a naplnila ho láskou, • naučit se modlit s Pannou Marií a objevit ji jako svou duchovní matku a pomocnici, seznámit se s modlitbou růžence a oblíbit si ji, • poznat svaté jako vzory víry a lásky, ale též jako průvodce, přímluvce, pomocníky na cestě, • uvědomit si, že má anděla strážného a začít se k němu modlit.
BIBLE	<ul style="list-style-type: none"> • objevit Bibli jako živé Boží slovo, které promlouvá do jeho života, které je třeba uskutečňovat v životě a prožité sdílet s druhými, • osvojit si návyk častého a pokud možno pravidelného čtení a rozjímání Bible, • seznámit se s konkrétními metodami studia a rozjímání Bible.
MILOST A SVÁTOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • pochopit, že milost je zásadní skutečností v křesťanské víře a to ji odlišuje od (jiných) náboženství, • začít pravidelně přistupovat ke svátosti smíření a často přijímat eucharistii, • přijmout skutečnost, že Bůh je ten první, kdo koná a že naše spása není bez Boží milosti možná, • přijmout dar svátostí jako konkrétních znamení Boží milosti ve svém životě.

SRDCE ANIMÁTORA

(čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat)

SEBEPŘIJETÍ	<ul style="list-style-type: none"> nahlédnout zlo fyzické, tj. nemoc, přírodní katastrofy, smrt, které vede k touze po Boží pomoci, podněcuje skutky lásky, a které nakonec dokáže Bůh proměnit v konečné dobro (někdy též k aktuálnímu uzdravení), nehlédnout zlo morální, které působí někdo jemu, nebo on někomu jinému, zlo, jímž uráží Boha tj. lidské hříchy, a mít možnost prožít Boží odpuštění, příležitost k odpuštění druhým a k prosbě, aby druhí odpustili jemu, <u>věřit, že existují padlí andělé, kteří jsou duchovními bytostmi, seznámit se s reálnou hrozbou pokušení, s duchovním bojem a s nebezpečím okultismu,</u> dokázat rozlišit mezi hříchem a pokušením, <u>uvědomit si, že nad ďáblem zvítězil Ježíš.</u>
	<ul style="list-style-type: none"> <u>být si vědom, jak na jeho identitu nahlíží Bůh, který je milující otec všech lidí,</u> <u>na základě toho, co o sobě bude rozpoznávat a na jaké limity bude narážet, být schopen skrze blízký vztah s Bohem stále více přijímat sám sebe tak, jak byl stvořen (se svojí psychickou, tělesnou, mužskou či ženskou identitou), a vnímat svou jedinečnou lidskou hodnotu,</u> být si vědom, co znamená skutečná pokora, tedy pravdivost o sobě samém před sebou, před druhými a před Bohem, být odhodlán přijít s otevřeností ke kompetentním lidem (kněz, psycholog ...) a s pokorou řešit případnou osobní situaci, pokud by v oblasti přijetí vlastní identity vedla k jednání v rozporu s přirozeným zákonem a katolickou morálkou.

SRDCE ANIMÁTORA

(čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat)

SMĚŘOVÁNÍ ŽIVOTA (Boží vůle, povolání, osobní vize)	MORÁLKA	VZTAHY S DRUHÝMI
<ul style="list-style-type: none"> <u>uvědomit si, co je vůle Boží jasně vyjádřená (např. desatero, povinnosti) a vůle Boží vyplývající z okolností (např. neovlivnitelná změna, setkání s potřebným),</u> <u>být odhodlán přijímat Boží vůli pro svůj život, snažit se ji aktivně hledat a rozlišovat,</u> aspoň občas začít využívat duchovní doprovázení, přemýšlet o svém povolání jak v základním rozlišení rodina/zasvěcený život, tak pro konkrétní dílčí úkoly a poslání (může se zde objevit zmínka o svátostech stavu), být schopen přemýšlet o svých touhách, snech, zaměření a o konkrétní službě v církvi a ve světě, 	<ul style="list-style-type: none"> toužit po životě, v němž bude vítězit láska namísto egoismu, <u>objevit zásadní roli svého svědomí a být odhodlán jej formovat,</u> <u>přijmout, že základní orientací pro svědomí je Písmo (příkázání lásky, desatero) a učení církve; seznámit se se 7 hlavními hříchy a umět využít zpovědní zrcadla,</u> porozumět tomu, že aby se svědomí rozhodlo správně, musí být zároveň dobrý předmět, úmysl i okolnosti, pochopit, že trvalý rozpor mezi vírou a životem je zásadní překážkou k přijetí role animátora. 	<ul style="list-style-type: none"> <u>vnímat podstatu skutečné lásky, která je sebedarováním a službou, význam života a oběti pro druhé,</u> <u>uvědomit si zcela základní hodnotu rodiny pro lidskou společnost, a to rodiny založené na trvalé lásce jednoho muže a jedné ženy, otevřené k přijetí dětí jako Božího daru,</u> být konfrontován s těžkostmi ve vztazích, s množstvím zranění, která vznikají, a být veden k postoji odpuštění.

<p style="text-align: center;">SRDCE ANIMÁTORA</p> <p>(čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat)</p>		<ul style="list-style-type: none"> dokázat formulovat a udělat první konkrétní kroky na cestě k realizaci své vize vycházející z objevování Božího povolání, uvědomit si dynamiku vzájemného doprovázení na cestě, zejména duchovní doprovázení a role kněží, uvědomit si, že je sám na začátku životní cesty a proto si váží rad zkušenějších, které vyhledává než z ješitnosti a svéhlavosti odmítá.
	<p style="text-align: center;">CÍRKEV MISIJNÍ POSLÁNÍ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <u>vnímat církev jako prostředí, které mu přináší spásu, jako Boží společenství, ze kterého může čerpat (učení církve, svátosti, mezilidské vztahy) a ve kterém má každý svou úlohu a za které neseme společnou odpovědnost.</u> <u>přijmout, že církev je apoštolská, tedy založená na nástupcích apoštolů - biskupech, kteří mají v církvi autoritu pro učení a vedení.</u> vnímat církev jako místo, kde se již nyní částečně realizuje Boží království, kde může čerpat, ale kde má zároveň dle svých obdarování sloužit druhým a spolu s druhými celému světu, <u>získat motivaci k aktivnímu zapojení do služby v církvi.</u> chápat a respektovat specifika své role a role jiných služebníků v církvi a z ní vyplývající principy fungování, <u>získat touhu sdílet víru s druhými (a zejména nevěřícími), touhu, která pramení z bohatství milosti, kterou dostal a stále dostává skrze život v Kristu; získat motivaci a odvahu aktivně odpovídat na příležitosti svědčit o víře a naději, kterou křesťanství přináší,</u> <u>dobře vědět, že celý jeho život je svědectvím a vypracovat své schopnosti mluvit s druhými o víře.</u>

<p style="text-align: center;">SEBEKOMPETENCE</p> <p>(poznává se a umí se sebou pracovat)</p>	<p style="text-align: center;">SEBEPOZNÁNÍ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <u>uvědomit si, jaká je jeho identita – co ji tvoří, aby věděl, kdo je, jaké role má, v čem je specifická identita muže a ženy,</u> uvědomit si, jak může poznávat sám sebe a proč by se měl znát, dozvědět se, jak a čím může pomoci pohled psychologie (psychoterapie) na osobnost a procesy v člověku, o problematice typologií vs. jedinečnost apod., uvědomit si, jaké jsou jeho sny, touhy, čeho se bojí, jaké má životní hodnoty, uvědomit si nebo začít rozpoznávat své přirozené a duchovní dary, <u>začít si uvědomovat specifika svého temperamentu a emocionality a také z čeho vychází některé jeho reakce a začít se učit zacházet se svými emocemi, zvládat stres, vztek apod.</u> <p><i>Pozn. Vhodné využít knihy: Čtvero povah, MCM 2002.</i></p>
	<p style="text-align: center;">SELF-MANAGEMENT (principy harmonického života)</p>	<ul style="list-style-type: none"> přijmout skutečnost, že vytváření řádu ve vlastním životě je prostředkem k projevení lásky k Bohu, k sobě i k druhým lidem, uvědomit si, jak využívá svůj čas, a ve vztahu k tomu, jaké životní hodnoty deklaruje, se pokusit o reflexi, přehodnocení a nastartování změn, seznámit se s několika praktickými možnostmi, jak lépe organizovat svůj čas a dílčí úkoly v životě, jak lépe vést sebe sama. <p><i>Pozn. Vhodné využít principů dle Coveyho: 7 návyků skutečně efektivních lidí, 7 návyků úspěšných teenagerů (www.franklincovey.cz).</i></p>
	<p style="text-align: center;">CTNOSTI, VŮLE, MOTIVACE</p>	<ul style="list-style-type: none"> <u>reflektovat svou vůli, která se projevuje ve volných vlastnostech (jako např. odpovědnost, vytrvalost, sebeovládání, svědomitost, ...) a je podmíněná motivací (postoji), ale i schopností nadřadit</u>

SEBEKOMPETENCE (poznává se a umí se sebou pracovat)	<p>rozumové přesvědčení nad psychofyzické potřeby,</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>pochoptit, že dobré návyky (ctnosti) usnadňují správné jednání a vědomě usilovat o jejich získání,</u> • <u>posilovat vůli a usilovat o osobní disciplínu např. odříkáním si příjemných a dovolených věcí (mj. média) a aktivním řešením těžkých či nepříjemných záležitostí,</u> • <u>reflektovat zdroje motivací svých činů.</u>
	<p>MÉDIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>uvědomit si úskalí komunikace přes média, styl jejich práce a z hlediska bezpečnosti své i ostatních být přiváděn k moudrému vyhodnocování obsahu vlastní komunikace v mediálním prostoru (co se jednou zveřejní, je navždy přítomno v kyberpostoru),</u> • <u>dokázat s mírou využívat média a sociální sítě a nemarnit na nich svůj čas,</u> • <u>seznámit se s internetovými stránkami, ze kterých může čerpat spolehlivé, kvalitní informace o papežovi a o dění ve světě, které pochází ze zcela originálních zdrojů, zvláště s news.va a s českou verzí radiovaticana.cz.</u>
SOCIÁLNÍ KOMPETENCE (vztahy, komunikace a spolupráce s lidmi)	<p>VZTAHY S LIDMI</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>seznámit se s tím, co podmiňuje a ovlivňuje chování mezi druhými lidmi a reflektovat své osobní jednání ve vztazích, způsob, jak navazuje kontakty, jak komunikuje, jak řeší konflikty, apod.,</u> • <u>učit se umění vcítit se (empatie) a naslouchat (aktivní naslouchání),</u> • <u>seznámit se s problematikou manipulace a asertivity a získat praktické rady pro obě oblasti,</u> • <u>získat odvahu a schopnost sdílet se s druhými lidmi o svém životě,</u> • <u>konfrontovat se s problematikou toho, jak jej ovlivňují druzí a jak on můžeme</u>

SOCIÁLNÍ KOMPETENCE (vztahy, komunikace a spolupráce s lidmi)		<p>ovlivňovat je, jak funguje vzájemná motivace,</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>učit se znát potřeby a očekávání druhých,</u> • <u>učit se vstřícnému a laskavému jednání,</u> • <u>dozvědět se, jak dobře „odhadnout“ člověka a jaké se objevují chyby v sociální percepci (haló efekt, stereotypy ve vnímání, apod.),</u> • <u>naučit se základům společenského vystupování.</u>
	<p>KOMUNIKACE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>dokázat se vyjadřovat jasně, ale též citlivě a s úctou vůči druhým,</u> • <u>umět vyjadřovat zpětnou vazbu a být otevřený přijímat ji od druhých (vč. oceňování, efektivní a konstruktivní kritika),</u> • <u>dokázat projevovat neverbální zpětný signál,</u> • <u>umět si všimnout a vyhodnocovat neverbální signály druhých,</u> • <u>umět správně porozumět (techniky opakování, shrnování, objasňování, ověřování apod.),</u> • <u>dokázat efektivně a citlivě řešit konflikty.</u>
	<p>SKUPINA A TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>umět rozpoznat role, které má ve skupinách (týmech), případně které by mohl mít (jak vnímá sebe ve skupině, jak ho vnímají druzí?),</u> • <u>dozvědět se něco o skupinové dynamice,</u> • <u>reflektovat, v jakých skupinách, okruzích, prostředích žije (vč. virtuální vs. reálný svět),</u> • <u>reflektovat schopnost kooperace a podniknout kroky k případnému zlepšení</u> • <u>vědět o významu a síle skupiny, o specifických týmové spolupráce (vč. role vs. funkce),</u> • <u>získat předpoklady pro efektivní komunikaci s autoritami, s knězem.</u>

<p style="text-align: center;">KOMPETENCE PRO SLUŽBU (metodická kompetence)</p>	ANIMÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> • <u>vědět, co znamená být animátorem a co se od něj očekává,</u> • <u>porozumět rozdílu mezi animátorem, manažerem, vedoucím či leadrem.</u>
	ORGANIZACE A PŘÍPRAVA AKCÍ	<ul style="list-style-type: none"> • <u>dozvědět se praktické rady, tipy a zkušenosti, které jsou potřebné pro realizaci akcí pro děti a mládež.</u>
	BIBLE A DOKUMENTY CÍRKVE A FORMAČNÍ MATERIÁLY	<ul style="list-style-type: none"> • <u>umět prakticky pracovat s Biblií ve společenství, získat konkrétní metody a tipy,</u> • <u>vědět, jakými dokumenty církev disponuje, porozumět, v čem je třeba dbát opatrnosti při výkladu Písma a v používání dokumentů církve včetně KKC pro formaci mládeže (nezbytnost znalosti širšího teologického kontextu apod.),</u> • <u>dozvědět se o dostupných metodických materiálech pro společenství, zejména vydaných Sekcí pro mládež ČBK.</u>
	SPOLEČENSTVÍ MLÁDEŽE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>prožít, co to je společenství (např. prostřednictvím praxe na A/DCŽM),</u> • <u>vědět, jak může fungovat společenství mládeže, jaké má mít rysy a jaké přínosy má pro mladého člověka, jaké jsou „stavební kameny“ života společenství (zahrnuje velké množství různých aspektů),</u> • <u>vědět, jaká úskalí souvisí s jeho vznikáním i realizací,</u> • <u>získat schopnosti a dovednosti společenství animovat.</u>
EVANGELIZACE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>poznat principy evangelizace a etapy na cestě člověka ke Kristu a zjistit, jakými konkrétními způsoby lze v tomto procesu druhým lidem pomáhat,</u> • <u>znát specifika a úskalí na cestě ke Kristu u současné mládeže,</u> • <u>seznámit se se základními metodami evangelizace dle Evangelium nuntian-di: svědectví, hlásání evangelia slovem, vyučování katechismu, využití sdělova</u> 	

<p style="text-align: center;">KOMPETENCE PRO SLUŽBU (metodická kompetence)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • <u>získat know-how pro vytváření evangelizačních aktivit.</u>
	MÉDIA	<ul style="list-style-type: none"> • <u>dozvědět se v čem všem a jakým způsobem mohou různá média (včetně sociálních sítí) pomáhat v realizaci jeho poslání i v křesťanském životě vůbec,</u> • <u>seznámit se s komunitním webem Signaly.cz a umět ho využívat.</u>
	PASTORACE MLÁDEŽE V ČR	<ul style="list-style-type: none"> • <u>získat základní povědomí o diecézích a jejich službě mladým lidem (A/DCM, A/DCŽM), o službě a aktivitách Sekce pro mládež (Světový den mládeže, celostátní setkání mládeže či animátorů, Studijně formační kurz či odborné a metodické materiály),</u> • <u>seznámit se s bohatstvím pastoračních aktivit pro mládež v ČR (případně v zahraničí či v jiných církvích), s nejvýznamnějšími projekty, akcemi a subjekty, které v církvi působí, s činností řeholí a hnutí a spolků (VKH, Orel, Skaut) a s možností dobrovolnictví či absolvování evangelizačních škol a pobytových programů (např. na rozlišování povolání),</u> • <u>dokázat a chtít svou aktivitu a službu plánovat v kontextu diecézní strategie i strategie celostátní (ČBK) a správně určovat priority služby a dokázat podřizovat úzké partikulární zájmy celku a dobru většiny.</u>
	LEADERSHIP, VEDENÍ A MOTIVACE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>získat předpoklady pro efektivní motivování druhých lidí,</u> • <u>vědět, jaká je role vedoucího, co vyžaduje, jaký je rozdíl mezi řízením a vedením, druhy vedení, pojetí leadershipu v současnosti,</u> • <u>dokázat efektivně vést tým (porady, delegování, ...).</u>

<p style="text-align: center;">KOMPETENCE PRO SLUŽBU (metodická kompetence)</p>	<p style="text-align: center;">DOPROVÁZENÍ DRUHÝCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> dozvědět se konkrétní věci ohledně doprovázení, v jakých situacích může doprovázet, jaké otázky mohou lidé řešit, v čem se mohou utápět, dozvědět se, v čem je důležité doprovázení zkušené a pověřené osoby (kněz apod.), kdy je potřebný zásah kněze, psychologa, psychiatra, ...
	<p style="text-align: center;">VEDENÍ DISKUSE</p>	<ul style="list-style-type: none"> dokázat vést diskusi (moderace, formulace otázek, příprava podkladů vč. toho, na jehož základě se bude diskutovat, zvládnutí vyhocené diskuse, usměrnění agresivních účastníků).
	<p style="text-align: center;">VEDENÍ MODLITBY</p>	<ul style="list-style-type: none"> dokázat připravit a vést různé způsoby společné modlitby (včetně adorace, růžence, korunky Božího milosrdenství, apod.).
	<p style="text-align: center;">HRY A ZÁŽITKOVÉ AKTIVITY</p>	<ul style="list-style-type: none"> dokázat pracovat s hrou a vědět, jak využívat zážitkové aktivity, význam reflexe apod., znát základy bezpečnosti při aktivitách, mít pojem o přiměřenosti programu vzhledem ke skupině (věk, pohlaví), znát základy první pomoci.
	<p style="text-align: center;">MLADÍ LIDÉ DNES</p>	<ul style="list-style-type: none"> reflektovat aktuální situaci mladé generace (tedy jeho vrstevníci) čím žijí, s čím se potýkají (zejména teenageři a mladí dospělí) reflektovat též to, co se nemění s dobou, co Bůh vložil do mladého člověka (bytostné tužby apod.), počít, jak je pro vedení mladých lidí zásadní, aby s nimi vytvořil osobní vztah, uvědomit si, že Ježíš svým evangelium apeluje na nejnějnější touhy člověka (na jeho přirozenost), kterých si nemusí být ani vědom, znát základy poznatků o výchově a vývoji člověka (specifické potřeby a otázky v jednotlivých vývojových stádiích, význam osobních vztahů, ...),

<p style="text-align: center;">KOMPETENCE PRO SLUŽBU (metodická kompetence)</p>	<p style="text-align: center;">TEMATICKÝ PROGRAM</p>	<ul style="list-style-type: none"> dokázat s přihlédnutím k výše uvedenému plánovat vhodné programy. dokázat metodicky vhodně zpracovat program pro společenství (katechezi, „slovo na den“, vyučování, přednášku) na určité téma, naučit se sdělovat to, co prožil s Bohem (věcně, bez příkras a bez komentářů) jako dar lásky druhým, být si vědom toho, že jeho poslání mezi vrstevníky vyžaduje držet se nauky Písma a církve a nehlásat názory, které by s nimi byly v rozporu, vědět, jak pracovat s obsahem a jakým způsobem / formou by měl být efektivně předáván (didaktické zásady, využití prostředků),
	<p style="text-align: center;">MLUVENÝ PROJEV</p>	<ul style="list-style-type: none"> dokázat dobře mluvit k lidem, aby vyniknul obsah, který chce předat (rétorické zásady, paralingvistika, ...).
<p style="text-align: center;">TEOLOGICKÁ KOMPETENCE (orientace v teologických souvislostech)</p>	<p style="text-align: center;">ZÁKLADNÍ KERYGMA (dějiny spásy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> počít, co je základní osou / linií křesťanské zvěsti, co je samotným jádrem křesťanství (stvoření člověka Bohem >> hřích člověka >> Kristovo vykoupení), dokázat do tohoto schématu zasadit význam církve, svátosti křtu a eucharistie.
	<p style="text-align: center;">VÝCHODISKA PRO VÍRU</p>	<ul style="list-style-type: none"> uvědomit si důležitost studia katolické nauky (věrouky, mravouky) z autentických zdrojů, reflektovat, co pro něj znamená víra, zjistit, jak je možné víru chápat, na čem stojí víra křesťanů (otázka zjevení, autority příp. další fundamentálně teologické otázky), být konfrontován s realitou pochybování v lidském životě.
	<p style="text-align: center;">KŘESŤANSKÁ APOLOGIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> reflektovat otázky a výhrady, které bývají kladeny proti víře a katolické církvi a získat argumentační výbavu pro případný

<p style="text-align: center;">TEOLOGICKÁ KOMPETENCE (orientace v teologických souvislostech)</p>		<p><u>dialog (může se týkat otázek dogmatických, etických, nebo historických),</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>seznámit se s důležitostmi, ale i úskalími a hranicemi ekumenického dialogu.</u>
	BIBLE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>umět se orientovat v Písmu, znát základní obsah částí, vědět o možnostech a problematice výkladu včetně požadavku, aby Bible byla čtena neustále v církvi a s církvi,</u> • znát některé historické reálie potřebné pro správné pochopení a výklad, • získat motivaci strádat si v paměti zásobu výroků Písma pro život.
	KATOLICKÁ ANTHROPOLOGIE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>seznámit se s katolickým pohledem na člověka a jeho důstojnost,</u> • <u>uvědomit si, v čem jsou mylné a nebezpečné ideologie (např. relativismus, gender) a dokázat na ně reagovat silou pravdy evangelia.</u>
	AKTUÁLNÍ ETICKÉ OTÁZKY	<ul style="list-style-type: none"> • <u>seznámit se s naukou Humanae vitae o důstojném předávání života – žít dle odpovědného rodičovství s vědomím plodnosti ženy,</u> • <u>poznat katolický pohled na umělý potrat, umělé oplodnění, antikoncepci,</u> • <u>a na osoby se sexuální přitažlivostí ke stejnému pohlaví.</u>
	ZÁJEM CÍRKVE O MLADÉ LIDI	<ul style="list-style-type: none"> • <u>seznámit se s tím, co papežové od sv. Jan Pavla II. až do současnosti dělají pro dialog s mladými lidmi,</u> • <u>pochopit význam světového dne mládeže a jeho tří rozměrů slavení (diecézní, celostátní, světový),</u> • <u>naučit se přijímat a pracovat s poselstvími papežů mladým lidem,</u> • naučit se využívat pro osobní život i pro společenství papežovy projevy na světových dnech mládeže.

<p style="text-align: center;">TEOLOGICKÁ KOMPETENCE (orientace v teologických souvislostech)</p>	<p style="text-align: center;">SOCIÁLNÍ UČENÍ CÍRKVE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>uvědomit si důležitost poznávání učení papežů o záležitostech tohoto světa, protože jen tak bude moci zavčas odhalit nebezpečí a společně s druhými reagovat a proměňovat svět evangeliem,</u> • seznámit se se základy sociálního učení církve - pohled na lidskou důstojnost, rodinu, práci, politiku, ekonomii, mezinárodní společenství, ochranu životního prostředí, mír a válku.
---	--	--

Příloha 3

Formace srdce animátora³ – kroky k jejímu naplnění

Jádrem kurzu je formace srdce animátora, od které se vše další odvíjí (viz příloha 2 první oblast formace). Proto kurz vede k živé a vědomé víře, k objevování Boží lásky v životě, tedy setkání s živou osobou Ježíše Krista, k přijímání Božího záměru a povolání v různých rozměrech života. Z toho pak plyne aktivní život v církvi.

Jedná se o cestu kerigmatickou, která vychází z existenciální reality a postupně umožňuje setkání s proměňující Boží láskou.

Pro hlubší pochopení poslouží apoštolský list sv. Jana Pavla II. mladým lidem z roku 1985.⁴

Kolem následujících kroků konkrétní animátorský kurz přiřadí další témata uvedená v příloze: Přehled formačních cílů animátorských kurzů.

KROK 1 – OSOBNÍ SETKÁNÍ S BOHEM A JEHO POHLED NA ČLOVĚKA

- Bůh existuje. Pochybujeme? Přesvědčme se sami! On je Bůh vztahu a chce se s námi setkat. Je skutečně osobním Bohem. Tento svět i nás lidi stvořil z lásky.
- Chceme zažít dobrodružství? Chceme, aby náš život měl opravdu smysl? Chceme ho prožít opravdově a naplno? Chceme jednou dosáhnout dokonalého života v lásce? Pojdme hledat Boha, pojdme objevovat, jaký je. Jen, když se mu otevřeme, můžeme

³ Srdce animátora vyjadřuje v této směrnicí: čemu věřím - jaké je mé přesvědčení a prožívání; jaký mám vztah k Bohu, k sobě, k ostatním lidem a co se na základě toho snažím dělat.

⁴ Kristus vám miluje. Paulínky 2005.

začít objevovat, že nás Bůh opravdu miluje. Budeme to poznávat skrze konkrétní situace v životě. Je to tak snadné.

- Stačí Bohu věnovat naši pozornost a také náš čas. Pak poznáme, jak je důležité a krásné se s ním setkávat (tzv. modlitba) a že je možné se s ním setkávat v maličkostech, v Písmu, ve svátostech, v druhých, v církvi.
- Bůh chce, abychom byli šťastní. Abychom se takovými mohli stát, potřebujeme poznat, jací jsme, jaké jsou naše nejhlubší touhy, co nás udělá opravdu šťastnými. Bůh chce, abychom to objevovali. Necháme-li se jím vést, bude nám to ukazovat. On nás stvořil jako jedinečné bytosti, které mají nevyčíslitelnou hodnotu a důstojnost.
- Bůh nám ukazuje skutečnou podstatu člověka, tzv. přirozenost. Lidská bytost je jednota těla a duše. Protože je Bůh - Trojice, povolal lidi ke společenství a stvořil je jako muže a ženu, se stejnou důstojností, ale různým úkolem. Zvláštním způsobem vyniká manželství a rodina jako věrné společenství jednoho muže a jedné ženy otevřeně přijetí nové lidské bytosti.
- Co může být lepší investice než investice do vlastního štěstí? Ostatně proto jsme tady, na animátorském kurzu.

KROK 2 – BOŽÍ PLÁN SPÁSY

- Bůh nás stvořil, miluje nás, máme velkou hodnotu. Avšak něco se stalo, něco je špatně, protože se člověk staví proti Bohu. I my se stavíme proti Bohu, jistě to známe. Radši si rozhodujeme o věcech sami a nezajímá nás Boží názor. Je to způsobeno tím, že do světa vstoupil tzv. prvotní či dědičný hřích.
- Hřích odděluje svět, člověka od Boha. Avšak Bůh přesto po člověku touží. Proto se rozhodl jednat. On tak miloval svět, že poslal svého syna Ježíše, aby nás vykoupil – vysvobodil ze slabosti hříchu.
- Bůh má plán záchrany, spásy, jak nás i celý svět přivést k jednotě se sebou. A tak nabízí vykoupění skrze Ježíše Krista. I nám osobně. Touží, abychom tuto jeho nabídku přijali, abychom se pro

něj rozhodli. Stojíme před velkou výzvou: přijmout, že sami se nezachráníme, a naopak s pokorou se nechat vykoupit Kristem. Uznat ho jako Spasitele světa a jako našeho Spasitele. To je akt víry, projev důvěry v něj. Jedná se o vědomé naplnění svátosti křtu, protože v něm jsme (jako děti či jako dospělí) byli ponořeni (pohřbeni) spolu s Kristem, abychom mohli povstat k novému, věčnému životu.

- Přijímáme-li Krista, zároveň mu říkáme, aby se stal tím, kdo bude řídit náš život. Chceme se jím nechat vést? Chceme mu podřídit každou oblast svého života? Chceme, aby byl skutečně naším Pánem?
- Bůh nám dává svou milost a posiluje nás. Základem je žít z milosti křtu, neustále se posilovat darem eucharistie a přijímat záchranu ve svátosti smíření.
- Víra, jíž přijímáme Krista, našeho Vykupitele a Pána, je dar, milost. Zadarmo jsme dostali, a proto bychom měli zadarmo dávat. Víra nás vyzývá, abychom lásku, kterou jsme poznali, předávali dál, stávali se darem pro druhé. Projevem lásky nejsou jen skutky, ale i svědectví o naději, kterou jsme přijali - svědectví víry.

KROK 3 – BŮH, KTERÝ JEDNÁ (DUCH SVATÝ)

- Dobrodružství víry nás vede k poznání třetí božské osoby – Ducha Svatého s jeho působením. Duch Svatý do našeho života vstupuje především při křtu a ve svátosti biřmování. Ve křtu nás proměňuje v Boží dítě, je nám dán pro nás samé, a v biřmování nás uschopňuje pro službu druhým a pro hlásání evangelia.
- Duch Svatý nám umožňuje žít s Bohem: zejména je darem lásky, působí mocí svátostí, je silou k ctnostnému životu, uděluje a rozvíjí v nás Božské ctnosti (víra, naděje, láska), různé dary a plody; též k nám promlouvá ve svědomí; je to on, kdo nás disponuje a uschopňuje, abychom byli tím, čím máme být.
- Setkáme-li se s Duchem Svatým, pak začneme ve svém životě počítat s jeho silou a s jeho dary. Proto pak zakoušíme, že Duch Svatý v našem životě jedná, proměňuje a uzdravuje.

- Uvědomujeme si také, že přijetí sebe sama není nějaké falešné sebevědomí, ale působení Ducha Svatého, který zná důstojnost a hodnotu života každého jednotlivého člověka.
- Dalším důsledkem poznání osoby Ducha Svatého je, že se s ním často setkáváme v modlitbě, že se stáváme těmi, kdo v jeho síle slouží druhým a hlásají evangelium.
- Duch Svatý v církvi působí obdivuhodné činy, avšak jeho největším darem je láska, protože ta nikdy - ani v nebi - nepřestane. Kdo má Ducha Svatého, je člověkem lásky.

KROK 4 – BOŽÍ SLOVO ŽÍT A SDÍLET

- S Bohem se můžeme setkat různým způsobem. Jedním specifickým je Písmo svaté, které máme objevit jako živé Boží slovo. Nejedná se o mrtvou knihu, protože se uprostřed církve stává živým slovem milujícího Boha.
- Když čteme Písmo, nejde především o studium. Právě přijetí slov Písma je duchovní – tedy takové, které inspiruje naše smýšlení a jednání, proměňuje náš lidský život.
- Proto se máme nechat ve svém rozhodování a stylu života vést Božím slovem. To předpokládá, že se naučíme každodenně žít s Písmem a začneme ho uskutečňovat ve svém životě.
- Setkáme-li se s Kristem, objevíme-li jeho slovo, pak se proměňuje náš život. Mění se naše mentalita. Pak máme co sdělovat, protože zakoušíme moc Boží ve svém životě. Proto je pro křesťany typické, že se vzájemně povzbuzují sdílením toho, co s Bohem prožili.

KROK 5 – OBJEV BOŽÍHO PLÁNU S VLASTNÍM ŽIVOTEM

- Zatímco se výše uvedené kroky týkaly především člověka samotného a jeho vztahu s Bohem, nyní lze postoupit dál.
- Člověk, takový jaký je, včetně svého vztahu s Bohem, má poslání vůči druhým lidem a vůči světu.

- Hledání odpovědi na otázku k čemu nás Bůh volá, je důsledkem osobního setkání s milujícím Ježíšem; setkání s Bohem, který je společenstvím.
- Na základě Písma a zkušeností druhých můžeme uvěřit, že i pro nás Bůh z lásky vysnil svůj plán lásky - životní projekt.
- Pravá svoboda, po které toužíme, spočívá v možnosti rozhodovat se vědomě pro Boha a jeho plán; v tom je plná realizace lidské osoby.
- Je moudré dospět k rozhodnutí hledat Boží plán s naším životem - ten každodenní, ale především celoživotní povolání.
- Proto je důležité v modlitbě se Pána ptát: jak žít jako křesťané dnes? je naším povoláním manželství, či se máme zasvětit Pánu? jak máme být v tomto světě užiteční?
- I když Bůh volá k rozmanitým službám, základní povolání každé lidské osoby je milovat Boha a druhé lidi. Zvláště křesťan je proto povolán k budování společenství na všech úrovních a k přetváření tohoto světa podle Božího obrazu - ve společnost lásky a jednoty.

KROK 6 – PRINCIPY DUCHOVNÍHO RŮSTU A TAJEMSTVÍ KŘÍŽE

- Když jsme nastoupili cestu víry, je třeba si uvědomit, že na ní nejsme průkopníci. Můžeme a máme těžit ze zkušenosti našich bratří a sester. Pak poznáme, že duchovní cesta má určitý vývoj, ve kterém mají své místo i období zkoušek (např. vyprahlost, bolest, utrpení, nezdary).
- Je velice moudré, abychom se zavčas seznámili se základními pravidly duchovního života a objevili nutnost vlastní angažovanosti a sebevýchovy (různých druhů modlitby včetně rozjímání, slavení svátostí, Písmo, vztah s Pannou Marií, studium víry, duchovní vedení, usilování o ctnosti...).
- Součástí našeho života je tajemství Ježíšova kříže, které není minulostí, ale je ve světě stále přítomno. Ježíš Kristus - Boží Syn -

dává jako jediný plnou odpověď na základní lidské otázky včetně utrpení.

- Původ utrpení je v tom, že člověk nedůvěřoval v Boží lásku, a tak vstoupil do světa hříchů. Ježíš vzal na sebe naše bolesti, aby vše proměnil ve vzkříšení. Proto je tak důležité objevit, že v každé bolesti je možné se s ním setkat. Nezdary, neúspěch, osobní zkoušky, tragédie ve světě, utrpení nevinných mají jméno - Ježíš ukřižovaný. Proto je třeba změnit pohled na vše bolestné - v každém utrpení se ve víře zadívat na trpícího Ježíše a spojit své utrpení s Ježíšem s vírou, že po Kalvárii přišlo zmrtvýchvstání.
- Zkušenost církve nám odhaluje principy duchovní cesty. Zároveň nás ujišťuje, že v křesťanském životě je nejvíc láska - schopnost darovat se druhým. Cílem duchovního života není zaměřit se na sebe a svoji dokonalost, ale na lásku k druhým, ve kterých nacházíme (mnohdy zohavenou) tvář Ježíše Krista.

KROK 7 – DAR SPOLEČENSTVÍ

- Ježíš přichází se svým novým přikázáním vzájemné lásky. Nestačí mu jen láska k druhému člověku, on vyžaduje lásku vzájemnou z jedné i z druhé strany, a to až do krajnosti; je třeba být ochoten položit život za své bratry a sestry. To je styl života Trojice.
- Taková intenzita lásky není lidským výkonem, ale je nám darována Duchem Svatým. Avšak, jako u všech dalších Božích darů, se neprojeví v našem životě, pokud s nimi nespolupracujeme.
- Církev nemůžeme vnímat jako organizaci, protože ona je živým společenstvím především díky Ježíšově přítomnosti. On sám řekl: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,20). Nejde jen o lidské přátelství, ale o takovou intenzitu vzájemné lásky, která je podmínkou pro dar Ježíšovy přítomnosti uprostřed.
- Křesťan je ve službě této Boží vzájemné lásky, proto se vědomě rozhoduje lásku ze své strany uskutečňovat tak, aby do ní vtáhl i ostatní, aby se stala vzájemnou a byla korunována darem Ježíšovy přítomnosti.

- Kdo chce být animátorem, musí pochopit, že toto je jeho základní úloha.

KROK 8 – CÍRKEV JAKO TAJEMSTVÍ

- Na církve se lidé mohou dívat z různých úhlů. Mohou mít s jejími služebníky a členy různé zkušenosti. Avšak základem církve je skutečnost, že je místem přítomnosti Boha ve světě. Pro každého pokřtěného je důležité objevit církev jako dar, jako živé společenství a jako místo inspirace, protože v ní promlouvá Duch Svátý.
- Součástí církve je i autorita založená Kristem, kterou má papež a biskupové (částečně i kněz), aby hlásali evangelium, slavili svátnosti a sjednocovali církev. Proto je tak důležité naslouchat učení papežů.
- Církev je společenstvím, které přesahuje generace; je v ní Maria, která je vzorem víry, pomocnicí a přímluvkyní každého křesťana; jsou v ní svatí, kteří nám, kteří ještě putujeme po této zemi, pomáhají příkladem a modlitbou.
- Být součástí církve je tedy pro každého velikým darem. Avšak každý z nás je za církev odpovědný. Proto se máme nasazovat pro budování společenství tam, kde žijeme, proto máme do tohoto společenství zvát druhé lidi.